

Predikan vid kyrkomötets öppningsmessa den 4 maj 2026, Mikaelskyrkan i Åbo

Mari Parkkinen, biskop i S:t Michels stift

1 Kor. 3:11-17

Ingen kan lägga en annan grund än den som redan finns, och den är Jesus Kristus. På den grunden kan man bygga med guld, silver eller ädelstenar, trä, gräs eller halm, och det skall visa sig hur var och en har byggt. Den dagen skall avslöja det, ty den kommer med eld, och elden skall pröva vad vars och ens arbete är värt. Den vars byggnad består skall få lön. Den vars verk brinner ner skall bli utan. Själv skall han dock räddas, men som ur eld.

Förstår ni inte att ni är Guds tempel och att Guds ande bor i er? Om någon förstör Guds tempel skall Gud förgöra honom. Ty Guds tempel är heligt, och ni är det templet.

Doktor Aron Borg, domprost och ställföreträdare för biskopen i Kuopio, predikade över denna samma bibeltext i festgudstjänsten vid det första kyrkomötet i juni 1876.

Inget har alltså förändrats, ändå är något annorlunda. Redan filosofen Herakleitos sade att "inget är permanent utom förändring". Det är lätt att hålla med om det. Det sker heller ingen utveckling utan förändring. All mänsklig utveckling och tillväxt förutsätter mod att bege sig mot något nytt.

Att förändras och ta ut riktningen på nytt är inte alltid enkelt. Det var inte heller enkelt för det första kyrkomötet. Mötestakten var intensiv och kyrkomötet räckte en hel månad.

Diskussionerna flödade och åsikterna likaså.

Ju längre mötet framskred, desto intensivare blev diskussionerna. Den längsta mötesdagen var den 29 juni, då arbetsdagen inleddes klockan nio på morgonen och avslutades vid midnatt. Många av oss minns från vår egen tid som kyrkomötesombud de långa dagarna då diskussionerna dragit ut sent på kvällen. Inget har alltså förändrats, ändå är något annorlunda.

Det första kyrkomötet krävde förberedelser. Mötet behövde en tillfällig arrangörskommitté. Det gick åt mycket tid och många talturer till att diskutera huruvida det behövdes en eller två kommittéer och hur många medlemmar kommittéerna skulle bestå av. Man hade olika åsikter i många frågor. Till slut beslöt man genom slutna omröstning att bilda bara en arrangörskommitté.

Det krävdes också diskussioner om arrangörskommitténs uppgifter och vilka som skulle väljas in i kommittén. Man gjorde ett omsorgsfullt arbete när grunden för kyrkomötesinstitutionen lades. Saken diskuterades och man nådde en kompromiss. Kanske hjälpte det att man sov på saken.

Vid det första kyrkomötet användes den rätt färskaschaumanska kyrkolagen flitigt och det hänvisades ofta till den. Man var inte alltid överens om lagen och ordningen och hur de skulle tolkas, men det gick ändå att komma vidare i olika ärenden och hitta gemensamma synsätt. Kanske fanns det en förståelse för att man inte kunde, eller ens behövde, vara överens om allt, men ändå behövde gå vidare sida vid sida.

Många saker har förändrats, till och med kyrkolagen flera gånger om. Förändring är oundvikligt.

Förändring är oundvikligt också i teologin och trosutövningen. Rörelse och därmed förändring hör till Guds och evangeliets innersta väsen.

Varje bibelforskare vet att orden har förändrats under århundradena. Varje lutheran vet att vår kyrka inte skulle existera om inte Luther hade varit en förändringens förespråkare. Men jag tror också att det finns sådant i hans undervisning som inte skulle tåla dagsljusnumera. Förändringen har varit oundviklig.

Mitt bland alla förändringar och olika åsikter är det viktigt att vi också strävar efter att finna samsyn.

Jag ser trosbekännelserna som grunden för vår gemensamma tro. I fjol firades 1700-årsminnet av den Nicenska trosbekännelsen. Den Nicenska trosbekännelsen har en besvärlig tillkomsthistoria. Mer än trehundra biskopar och en mängd präster och presbyterer reflekterade över ordens innehåll och betydelse. Man besparades inte från gräl. Biskop Meletios, som var ordförande, dog och till ny ordförande valdes biskop Gregorios av Nazianzos. Han blev i sin tur så deprimerad av de många grälen att han lämnade sin tjänst och drog sig tillbaka som eremit. En trosbekännelse lyckades man i alla fall få ihop.

Meningsskiljaktigheterna slutade emellertid inte i Nicea och inte ens i Konstantinopel. År 1054 var det frågan om "filioque" som splittrade den katolska enheten. Men inte ens denna tvist om teologin kring trons kärna är evig. De senaste årtiondena har vi aktivt sökt enhet. År 2019 gav Evangelisk-lutherska kyrkans biskopsmöte en rekommendation om att i ekumeniska sammanhang kunna använda den Nicenska trosbekännelsen utan den västliga kyrkans tillägg om den heliga Andens utgående, "och Sonen" (filioque). På samma linje är också Lutherska världsförbundets och den ortodoxa kyrkans gemensamma utlåtande om ämnet, "och Sonen" (filioque) från 2024. Till och med en så här stor teologisk förändring är möjlig.

Trosbekännelsen berättar inte uttömmande om innehållet i den rätta tron. I stället säger den oss vad Gud har gjort för vår skull, hur hans Son har fötts till världen, betalat vår syndaskuld och öppnat vägen till himlen för oss. Det är Guds verk, ett faktum inför vilket varje kristen, varje människa, tvingas konstatera att ingen blir frälst enbart på grund av sina teologiska tolkningar utan på grund av Guds nåd och kärlek.

Trosbekännelsens omsorgsfullt valda ord är den bästa versionen och förståelsen av vår tro som människan har lyckats formulera. 1900-talets mest kända teolog Karl Barth konstaterade att vi är tvungna att tala om Gud, ändå förmår vi det inte. Vi behöver gemensamma trosbekännelser, så att vi kan leva ut samma tro.

Och nej, jag talar inte för att vi ska börja snickra ihop nya trosbekännelser.

I vår kyrka bekänner vi den Niceno-Konstantinopolitanska trosbekännelsen i vi-form. Vi tror tillsammans. Oberoende av vilka teologiska tolkningar vi har är trons kärna densamma eftersom den talar om Gud, inte om människan. Och det tror vi på tillsammans.

Vi har alla olika utgångspunkter. Varje kyrkomötesombud bär med sig traditioner från sin familj tillsammans med traditioner från sin bakgrundsorganisation och sina väljare. Inte att undra på att det ibland uppstår meningsskiljaktigheter och tolkningsskillnader. Men trots detta menar jag att vi, på samma sätt som de första kyrkomötesdelegaterna före oss och biskoparna vid kyrkomötet i Nicea för 1700-år sedan, har i uppgift att söka det som förenar oss.

Teologin har förändrats, tolkningarna har förändrats, Bibelns ord har förändrats genom olika översättningar. Trots att många saker har förändrats är det en sak som inte förändrats alls. Det är grunden på vilken allt vårt arbete baserar sig. Den grunden är Jesus Kristus.

När vi efter våra intensiva debatter går för att be, vänder vi oss åt samma håll, mot Kristus. Det är också kärnan i det lutherska, tron allena, nåden allena, för Kristi skull allena.

Det bibelord som lästes vid det första kyrkomötet är fortfarande sant idag, oförändrat. Grunden är redan lagd och den är Jesus Kristus. Ingen annan grund kan läggas.

Amen.